

CPK – Newsletter 2/2023

Zimní semestr 2023/2024
19. září 2023

OBSAH:

CPK
Fórum CPK
Přednášky
Doporučujeme

CENTRUM PRÁVNÍ KOMPARATISTIKY

Právnická fakulta
Univerzita Karlova
místnost č. 410 / 4. patro
nám. Curieových 7
116 40 Praha 1
tel.: 221 005 576
fax: 221 005 574
<http://www.komparatistika.cz/>
kolarikova@prf.cuni.cz

Vedoucí:
prof. JUDr. Luboš Tichý

Akademičtí pracovníci:
JUDr. Jiří Hrádek, Ph.D., LL.M.
JUDr. Petra J. Pipková, Ph.D.,
LL.M.eur

Odborní pracovníci:
Mgr. Jan Slavíček
Halka Kolaříková (tajemnice)

Externí spolupracovníci:
Mgr. Jan Balarin, Ph.D.
Dr. Tobias Endrich-Laimböck M. Jur.
Dr. Andreas Frössel, MA
Mgr. Slavomíra Henčková, Ph.D.,
LL.M.
Mgr. Tomáš Troup, LL.M.
Mgr. et Mgr. Vít Zvánovec
JUDr. Mgr. Bohdan Žáček

CPK

Centrum právní komparatistiky („CPK“) je pracovištěm Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, které bylo zřízeno 1. října 2009. Posláním CPK je srovnávat základní právní instituty různých právních řádů s cílem odhalit přednosti a zápory té které úpravy a využít tyto poznatky i při přípravě české legislativy a její aplikaci v právní praxi. CPK se přitom soustřeďuje na soukromé a evropské právo.

FÓRUM CPK

CPK pořádá v letním a zimním semestru zpravidla každý druhý čtvrtek přednášky a semináře na aktuální témata. Není-li uvedeno jinak, konají se **v místnosti č. 412, 4. patro budovy PF UK od 17.30** Předpokládáné ukončení včetně diskuse je v 19.00. Zájemci o danou problematiku jsou srdečně vítáni. Vstup je volný. Registrace na: kolarikova@prf.cuni.cz Připojení přes Zoom: <https://cuni-cz.zoom.us/j/98780936959>

PŘEDNÁŠKY

Sjednocování judikatury SDEU v evropském soukromém právu
(5.10. prof. Felix Maultzsch, univerzita Frankfurt nad Mohanem)

Rozvoj evropského a soukromého práva se vyznačuje zdokonalováním a prohlubováním stávající úpravy, jakož i novými směrnici jako bude směrnice o umělé inteligenci. Na druhé straně však lze jako nedostatky považovat chybějící koordinaci v judikatuře evropaizovaného soukromého práva. Přednáška se proto zaměřuje na potřebu této koordinace a prokazuje, že současně platný model kooperace soudů členských států s SDEU není schopen tento požadavek uspokojit. Proto se přednáška snaží o řešení, a to ve dvou „ideálních“ modelech. První reprezentuje decentralizovaný právněkulturní přístup, druhý je založen na centralistickém institucionálním základě.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Promlčení nároku na náhradu tzv. pokračujících škod
(19.10. prof. Florian Eichel, univerzita Bern)

Pokračujícími škodami chápe přednáška újmy, které vznikají po dlouhé době od škodní události anebo se postupně „vyvíjejí“. To způsobuje problémy v oblasti právní úpravy promlčení. Na jedné straně je v zájmu obou stran právní jistota, na druhé straně je třeba

brát v úvahu zájem poškozeného získat náhradu bez ohledu na časový odstup vzniku škody. V případě tzv. vývoje škody je otázkou, do jaké míry jednotlivé „dílečky“ újmy posuzovat jako jediný celek anebo zda se jedná o důvody relativně nezávislých nároků. Přednáška se zabývá těmito problémy z hlediska především německého a švýcarského práva a bere v úvahu i problematiku procesního práva.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Odpovědnost podniků za porušení základních lidských práv v dodavatelských řetězcích
(2.11. prof. Karsten Thorn, Bucerius Law School, Hamburk)

Přednáška vychází z tragických zkušeností otrockého vykořisťování zaměstnanců pracujících v dodavatelských řetězcích, které vedlo i k mnoha úmrtím a podstatnému zhoršení životních podmínek. Proto několik členských států EU přijalo specifickou úpravu a na unijní úrovni byl z podnětu Evropského parlamentu Komisí připraven návrh směrnice, který sice ve svém celku přesahuje míru ochrany národních úprav, oprávněná očekávání však neuspokojil. Přednáška se zabývá problematikou osobní a věcné působnosti lidskoprávní ochrany. Analyzuje míru této ochrany a tedy otázku, zda jsou relevantní národní, mezinárodní či evropské standardy. Zkoumá též sankce za porušení základních práv, a to jak v oblasti práva veřejného, tak soukromého. Autor pak předkládá vlastní řešení.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Justice in Legal Interpretation
(16.11. prof. Michael Potacs, univerzita Vídeň)

Referát se zabývá otázkou rozsahu principu spravedlnosti při interpretaci právních předpisů. Aplikace tohoto principu dovoluje vycházet z vůle normotvůrce do té míry, kterou uznávají ostatní hlediska výkladu práva. Na druhé straně však příklady ukazují, že spravedlnost, jako výkladový princip, zdůrazňuje podstatně více význam a účel právního ustanovení než například hledisko doslovného výkladu. Předpokladem adekvátního řešení však je epistemologická analýza a metodologická klasifikace spravedlnosti jakožto výkladová hlediska.

V angličtině

Aliud aneb plnění jiné věci
(30.11. dr. Petra Pipková, PF UK)

Je dodání semen krmné řepy místo sjednaných semen řepy cukrovky aliud nebo peius? Jak se liší aliud (plnění jiné věci) od peius (plnění vadné věci)? A má vůbec v dnešním civilním

právu smysl mezi aliud a peius rozlišovat? Není vhodnější hovořit např. o nesouladu plnění se smlouvou? Tyto otázky si klade příspěvek, který se komparatistickým prismaem dívá na koncept plnění jiné věci a jeho důsledky pro smluvní strany. Účelem, který stojí za těmito otázkami, je zjištění, zda bylo plněno vadně či zda nebylo plněno vůbec. V obou případech se sice jedná o porušení smluvní povinnosti, nicméně každá z těchto situací má odlišné důsledky, které se týkají práv a povinností věřitele, prodlení dlužníka, vyloučení či omezení odpovědnosti za vady či promlčení.

Odpovědnost za psychickou újmu při zneužívání dětí
(14.12. prof. Andreas Spickhoff, univerzita Mnichov)

Ostudný a šokující jev je již delší dobu, jakožto společenský problém, do značné míry ovlivněn aférami katolických kněží. Jde ovšem o obecný jev celosvětového významu. Judikatura Spolkového soudního dvora se v těchto věcech postarala o rozšíření pojetí objektivního přičítání v deliktním právu. Současně se zásadním způsobem změnil přístup k rozsahu náhrady škody. Poprvé byla náhrada za imateriální újmu přiznána ve výši šestimístné částky v euro. Vzdor tomu, mnozí autoři i takovou náhradu považují za nedostatečnou. Přednáška se bude zabývat otázkami původu a rozsahu odpovědnosti, stejně jako i hledisky pro stanovení náhrady imateriální škody.

V němčině, se simultánním tlumočením.

Zmeškání procesního úkonu, jeho podstata a následky
(11.1. dr. Miroslav Sedláček, PF UK)

Zmešká-li žalovaný první jednání, které se ve věci konalo, pokládají se tvrzení žalobce obsažená v žalobě o skutkových okolnostech, týkající se sporu, za nesporná a na tomto základě může soud rozhodnout o žalobě rozsudkem pro zmeškání (§ 153b OSŘ). Rozhodnutí soudu v tomto smyslu není založeno na zjištění a posouzení skutkového stavu, ale opírá se o osvědčenou skutkovou domněnku, podle níž je vysoce pravděpodobné, že zmeškavší žalovaný nemá na obranu proti vznesenému nároku co uvést. Se zmeškáním žalobce přitom zákon nespojuje žádné procesní následky. Právní úprava také nedopadá na ostatní typické případy zmeškání, jež jsou řešeny v podstatě protiústavní fikcí dispozičních procesních úkonů (uznání nároku, zpětvzetí žaloby). Cílem příspěvku je vyložit současnou právní úpravu, představit řešení de lege ferenda, s ohledem na inspirativní

německou, rakouskou či slovenskou právní úpravu.

Skrytá ujednání ve smlouvách a jejich výklad
(18.1. prof. Christian Twigg-Flesner, univerzita Warwick)

Anglické soudy se často problémem výkladu ujednání, která nebyla ve smlouvě výslovně vyjádřena, a jež jsou nezbytná k tomu, aby smlouva plnila svůj účel. V anglickém právu byly vyvinuty principy na základě kterých Nejvyšší soud tyto případy posuzuje. V případě smluv v písemné formě problém spočívá v tom, zda je slovům třeba připisovat běžný význam, či mají být vykládány v širším, zejména obchodním kontextu, zejména s přihlédnutím k zamýšleným následkům ujednání. Výklad by však neměl napravovat nepodařený obchodní případ. Nejvyšší soud se v nedávné době zabýval případy smluv v ústní formě, v nichž jejich smysl nebyl jednoznačný. Přednáška se proto bude zabývat obecným přístupem k výkladu smlouvy s přihlédnutím k judikatuře anglických soudů včetně problémů týkajících se ústních dohod.

V angličtině

Vztah svěřenského nástupnictví a ochrany nepominutelných dědiců
(25.1. dr. Ondřej Drachovský, PF UK)

Přednáška zkoumá vztah mezi svěřenským nástupnictvím a ochranou nepominutelných dědiců v kontextu českého práva, jež je významně ovlivněno rakouskou právní koncepcí (ABGB), kterou bere v úvahu. Klíčovým je problém, zda může zůstavitel dosáhnout toho, aby jeho přeživší manžel nemusel vyplácet žádného nepominutelného dědice a aby zároveň během svého života získal veškerý pozůstalostní majetek. Nepominutelné dědice však zkrátit nehodlá, neboť mnohdy není schopen vyplatit povinný díl. Přednáška navrhuje řešení spočívající v povolání manžela za předního a nepominutelného dědice za následného dědice s přihlédnutím výpočtu povinného dílu. Konečně řeší otázku hodnoty poživacího práva, které nepominutelný dědic získá povoláním za předního dědice.

CYKLUS PŘEDNÁŠEK Z ANGLICKÉHO SMLUVNÍHO PRÁVA

(25.-27.10. Prof. Hugh Beale, univerzita Warwick)
Místnost č. 117, 1. patro (sborovna),
16.00h-16.45h přednáška (v angličtině)
16.45h-17.15h diskuse (v angličtině)

25.10. Dobrá víra v anglickém právu

Anglické právo nemá obecně platnou koncepci dobré víry. To platí i o zneužití práva. Charakteristickým rysem smluvního práva je odmítavý postoj k obecným doktrínám tohoto typu. Namísto toho soudy vytváří právo používáním takřkajíc „salámové metody, kterou demonstrují problémy nepoctivosti“. Přednáška tak zkoumá, jaké rozdíly to způsobuje z hlediska fungování jednotlivých právních institutů a prokáže, že ačkoliv anglické smluvní právo často dosahuje podobných výsledků jako kontinentální právní systémy aplikující požadavky dobré víry, usměrňuje chování stran méně často a méně intenzivně. Avšak nedávná rozhodnutí prokázala, že požadavek jednání v dobré víře předpokládá „relational contract“. Je otázkou, zda tento přístup bude akceptován britským Nejvyšším soudem

26.10. Podstatná změna okolností ve smluvním právu (imprévision) a poruchy způsobené opatřeními proti Covidu-19

Doktrína podstatné změny okolností neboli „imprévision“ zavedená napoleonskou tradicí je zřejmě pevně zakotvena ve většině kontinentálních právních systémech. Tento přístup je však režimu „common law“ v podstatě neznámý, i když se často traduje, že common law má pro tento pojem funkční ekvivalent spočívající ve „frustration of purpose“ (zmaření účelu). Přednáška ukáže, že existují závažné rozdíly mezi pojetími common law a kontinentálním právem a že existují i zajímavé rozdílnosti mezi obsahem a používáním těchto pojmů dokonce v jednotlivých jurisdikcích v rámci kontinentálního práva. V tomto rámci se zaměří na zkoumání problémů vznikajících v souvislosti s aplikací opatření proti pandemii v různých státech a problematikou jejich následků.

27.10. Prostředky právní ochrany při porušení smlouvy v anglickém právu

Anglické právo zřídka poskytuje naturální nápravu, tj. opravu, výměnu či nové plnění, ale naproti tomu používá institut náhrady škody jako primárního prostředku právní nápravy, a to často paralelně s ukončením smlouvy. Tento přístup reflektuje merkantelistickou povahu anglického smluvního práva. Přednáška analyzuje otázku, zda uvolnění či opuštění tohoto pravidla a jeho nahrazení smluvní pokutou, ve smyslu rozhodnutí Cavendish Square v Magdessi v roce 2015 skutečně znamenalo změnu anglické koncepce.